

УДК 341.9

Г.В. КОЧКОВА, М.О. ДЕЙ

Ганна Вікторівна Кочкова, докторант Varna Free University «Chernorizets Hrabar», Bulgaria

ORCID: 0000-0003-4939-9692

Марина Олександрівна Дей, кандидат юридичних наук, доцент Національного авіаційного університету

ORCID: 0000-0002-0626-8089

КРИТЕРІЇ ДО КАНДИДАТІВ ТА ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ВИНИКНЕННЯ ТРУДОВИХ ПРАВОВІДНОСИН ІЗ СУДДЕЮ: ДОСВІД НІМЕЧЧИНИ ТА ФРАНЦІЇ

Правосуддя у будь-якій державі є однією із ключових гарантій прав людини, оскільки саме на систему правосуддя покладено обов'язок захисту цих прав. Саме професійні судді можуть від імені держави вершити правосуддя і від них залежать законність та справедливість прийняття рішення, що забезпечується неупередженістю і незалежністю судді. Все це свідчить про важливість функцій, виконуваних суддями, і значущості професії судді як для суспільства, так і для держави в цілому.

Однак, не зважаючи на те, що судді виступають гарантом захисту прав людини, часто їхні права можуть бути порушені. Професія судді має певні особливості, пов'язані із трудовими обов'язками судді. Проте вони наділені такими ж правами, як і інші особи, у тому числі і трудовими правами. Крім того, в силу специфіки обов'язків судді його трудові права повинні особливо дотримуватись та захищатись, адже вони виступають гарантіями його незалежності й неупередженості.

Окрему увагу варто приділити питанню виникнення трудових прав суддів, оскільки саме з цього моменту в судді виникають трудові права і обов'язки. Загалом проблеми, з якими стикаються судді в питанні виникнення цих трудових правовідносин, можуть здійснити негативний вплив при розгляді інших питань, пов'язаних з працевлаштуванням і трудовими правами суддів, зокрема, питання винагороди, відпустки, пенсійного забезпечення та ін. Тому саме закріплення єдиних стандартів у питанні встановлення правовідносин із суддею є запорукою подальшого забезпечення його прав.

Своєї актуальності питання набуває також у контексті того, що нормами міжнародного права жодним чином не врегульовано питання встановлення правовідносин із суддею. Хоча окремі міжнародно-правові норми регулюють питання статусу та прав судді, все ж особливості працевлаштування виникнення правовідносин регулюються окремо правовими нормами національного законодавства держав, спираючись, фактично, на особливості їх правових систем та державного устрою. У деяких країнах, серед яких і Україна, існує неоднозначність у питанні виникнення правовідносин із суддею, що призводить до ряду порушень прав судді, зокрема у контексті оплати праці, соціального забезпечення, відпустки тощо. З урахуванням цього виникає необхідність дослідження відповідного питання у провідних європейських державах, наприклад у Німеччині та Франції, які є класичними представниками романо-германської системи права, а отже, їх досвід буде корисним для вдосконалення українського законодавства щодо питань встановлення правовідносин із суддями.

Проблеми правового статусу та трудових прав суддів, а також трудових правовідносин з суддею розглядалося такими вітчизняними та іноземними дослідниками, як: М.В. Баглай, В.Н. Бібіло, С.Я. Вавженчук, М. Варрен, М. Діжу, І.Г. Запорожець, І.Б. Іваночко, М. Кошук, О.Л. Кучма, Л. Мадісе, Р. Піллей, Б. Сомоді, Ф. Спіропулос, А.Я. Сухарев, І.А. Філіпова, Дж. Ді Федеріко, Л. Фелд, Т. Форкакіса, Г.Х. Шафікова, Г.Н. Хілл, К.Т. Хілл, І.В. Юревич, В.А. Ярема та іншими.

Статус судді належить до спеціального статусу особи та визначає особливості правового положення особи у зв'язку з займаною посадою і відповідною службовою діяльністю від імені держави. Поряд із

загальними особливостями трудової правосуб'єктності, трудова правосуб'єктність судді має свої особливості, обумовлені специфікою правового статусу цієї категорії осіб, що виходять насамперед з його дуальності.

Здійснюючи діяльність від імені держави, на виконання завдань і функцій держави, суддя є працівником певного органу держави, і поєднання загального статусу особи, статусу державного службовця, посадової особи, працівника вимагає з'ясування меж дії кожного, їх взаємного впливу в аспекті особливостей реалізації певних прав та обов'язків, встановлення додаткових вимог, пільг, привілеїв, обмежень чи заборон.

Судді є такими ж носіями суб'єктивних трудових прав і обов'язків, як і інші працівники, але їх правовий статус має особливості, обумовлені специфікою службової діяльності. Ці особливості не дискримінують суддів порівняно з іншими працівниками, а навпаки, забезпечують необхідні умови для здійснення суддею службових повноважень¹.

Проте, як уже було зазначено, єдиного механізму виникнення трудових правовідносин із суддею не існує, тому й вирішення відповідного питання залишено на врегулювання національних правових систем.

Показовими прикладами, на нашу думку, виступають розвинені європейські країни Німеччина та Франція, які, крім того, є типовими представниками континентальної правової системи, а отже, їхній досвід у контексті встановлення правовідносин із суддею буде корисним і для України, особливо з урахуванням її європейського розвитку. Для початку зазначимо, що на території Німеччини трудові права суддів, а також виникнення трудових правовідносин регулюється низкою законів, зокрема Основним законом Німеччини 1949 р., Законом Німеччини «Про суддів» 1972 р., Законом Німеччини «Про судоустрій» 1975 р. та іншими нормативно-правовими актами. Особливістю цієї країни є її адміністративний устрій. До складу Німеччини входить 16 федеральних земель. Відповідно до Основного закону Німеччини 1949 р.², кожна земля має абсолютний суверенітет щодо питань їх державного управління, через що в адміністративній структурі кожної із земель існують суттєві відмінності. З урахуванням цього, судова система Німеччини також має деякі особливості, наприклад, судді можуть обиратися як на федеральному рівні, так і на рівні судів землі. Крім того, процедура вступу ними на посаду має відмінності. Насамперед зазначимо, що в Німеччині суддею може стати тільки кандидат, який отримав спеціальну юридичну освіту і склав необхідні державні іспити. Підкреслимо, що така вимога висувається до кандидатів на посаду судді і в інших європейських країнах.

У Основному законі Німеччини 1949 р. зазначено, що судді назначаються на свою посаду довічно, однак передбачено, що вони можуть раніше піти із займаної посади в разі звільнення, відсторонення від посади, переведення на іншу посаду або виходу на пенсію³. Таким чином, слід зазначити, що не зважаючи на довічне призначення суддів на їх посади, все ж фактично виконання ними їхніх повноважень здійснюється до досягнення пенсійного віку.

Законодавство Німеччини виокремлює різні терміни перебування суддів на посаді, відповідно до чого розрізняє чотири суддівські посади: судді, які призначаються до настання пенсійного віку, судді, які призначаються на певний термін, судді з випробувальним терміном, судді за дорученням⁴. Однак саме посада судді, який призначається до настання пенсійного віку, є такою, що зустрічається найчастіше. Слід зазначити, судді займають певну посаду до настання пенсійного віку, який може відрізнятися в різних землях і для різних інстанцій, але не перевищує шістдесяті восьми років.

Суддями, які призначаються на певний термін, виступають ті судді, які можуть займати цю посаду протягом певного часу, передбаченого законодавством. Наприклад, судді Федерального конституційного суду займають свою посаду протягом терміну, який становить дванадцять років.

Судді, призначені на випробувальний термін, займають цю посаду протягом певного терміну, який, як правило, становить від трьох до п'яти років. Протягом цього терміну суддя може бути звільнений у зв'язку з непридатністю до займаної посади. Якщо ж він проявив високі моральні якості, глибоке знання законів та інші якості, необхідні судді для здійснення правосуддя, він може бути призначений на посаду до досягнення ним пенсійного віку.

Разом із тим, судді за дорученням – це особи, які тільки готуються до заняття будь-якої судової посади і проходять відповідні практики або стажування. На нашу думку, більш доцільно називати їх кандидатами на посаду судді.

Досвід Франції у цьому контексті дещо відрізняється від німецького. Насамперед Франція відрізняється за адміністративно-територіальним устроєм. Вона являє собою унітарну державу, і усі судді, відповідно, призначаються на національному рівні. Відповідно до ст. 64 Конституції Французької Республіки від 1958 р., статус суддів встановлюється законом. Судді є незмінними⁵. Тобто, судді у Франції назначаються довічно. Таким чином, можна стверджувати, що у Франції, так само як і у Німеччині, основи правосуддя та судової системи закладає Конституція, однак вони розширені та доповнені у спеціалізованих правових актах. У Франції питання статусу та працевлаштування суддів врегульоване відповідно до Закону Франції «Про статус магістратури» 1958 року⁶.

Схоже правове регулювання існує і в Україні, зокрема, згідно зі ст. 126 Конституції України 1996 р. незалежність і недоторканність судді гарантуються Конституцією і законами України. Вплив на суддю у будь-який спосіб забороняється. Суддя обіймає посаду безстроково. Тим не менш, не зважаючи на таке формулювання статті, Конституція України передбачає, що повноваження судді завершуються із досягненням ним 65 років. Тобто, можна стверджувати, що в Україні судді призначаються на посаду до досягнення ними конкретного віку, передбаченого Конституцією України⁷. Таким чином, поняття «безстроковий» обмежуєть-

ся досягненням пенсійного віку. Однак оскільки таке поняття може трактуватися по-різному, на нашу думку, більш доречним замінити поняття «безстроково» на поняття «по досягненню пенсійного віку».

Разом із тим виокремлено інші підстави звільнення судді з посади, серед яких: неспроможність виконувати повноваження за станом здоров'я; порушення суддею вимог щодо несумісності; вчинення істотного дисциплінарного проступку, грубе чи систематичне нехтування обов'язками, що є несумісним зі статусом судді або виявило його невідповідність займаній посаді; подання заяви про відставку або про звільнення з посади за власним бажанням; незгода на переведення до іншого суду у разі ліквідації чи реорганізації суду, в якому суддя обіймає посаду; порушення обов'язку підтвердити законність джерела походження майна⁸. В Україні, так само як і у Франції та Німеччині, особливості судової системи, закладені Конституцією, розширені у положеннях спеціального законодавства, зокрема, Закону України «Про судоустрій та статус суддів» 2016 року.

Таким чином, проаналізувавши особливості правового регулювання працевлаштування суддів, можна зазначити, що у всіх досліджених країнах існує схожа система законодавчого регулювання відповідного питання, яка засновується на Конституції держави, а розширюється та доповнюється у актах спеціального законодавства із відповідного питання.

Важливо сказати про особливості призначення суддів на посаду. Наприклад, у Німеччині, відповідно до Закону «Про суддів» 1972 р.: «Судді вищих федеральних судів призначаються Указом Президента Німеччини за пропозицією міністра юстиції і комітету з виборів суддів, в який входять всі міністри юстиції земель і одинадцять членів комітету, обраних Бундестагом (законодавчий орган Німеччини)»⁹. Стосовно суддів Федерального конституційного суду, необхідно зазначити, що вони обираються Бундесратом і комітетом бундестагу з виборів, який складається з дванадцяти депутатів Бундестагу. Щодо суддів Федеральної судової палати, необхідно зауважити, що вони призначаються на посаду після виходу відповідного Указу Президента, за поданням спеціальної комісії, до якої входять міністри юстиції земель і така ж кількість членів, що обираються Бундестагом і є його депутатами. Кандидат на пост члена Федеральної судової палати повинен бути старше тридцяти п'яти років і мати досвід судової роботи. Усього у складі палати понад сто членів.

На посаду суддів до п'яти найбільших федеральних судів, серед яких Конституційний суд, Федеральний адміністративний суд, Федеральний соціальний суд, Федеральний фінансовий суд і Федеральний верховний суд, судді призначаються Комітетом з відбору суддів. Зазначений Комітет являє собою орган, який складається з тридцяти двох членів і всі рішення приймає шляхом таємного голосування. До складу Комітету з відбору суддів входять шістьнадцять міністрів юстиції з земель і шістьнадцять експертів, призначених Бундестагом. Призначені експерти не обов'язково повинні бути депутатами, але повинні мати юридичну кваліфікацію¹⁰.

Законодавством Франції передбачено, що призначення на посаду судді відбувається на підставі Декрету Президента Франції з урахуванням обов'язкового для уряду висновку або за поданням Вищої ради магістратури¹¹. Таким чином, початок трудових правовідносин з суддею, так само як і за німецьким правом, настає після опублікування відповідного розпорядження Президента Франції.

В Україні відповідне питання врегульоване відповідно до французької моделі призначення суддів. Згідно зі ст. 128 Конституції України, призначення на посаду судді здійснюється Президентом України за поданням Вищої ради правосуддя в порядку, встановленому законом. Голову Верховного Суду обирає на посаду та звільняє з посади шляхом таємного голосування Пленум Верховного Суду в порядку, встановленому законом¹².

Таким чином, можна дійти висновку, що призначення суддів на посади у розглянутих державах здійснюється на підставі призначення Президентом (у формі декрету або наказу, залежно від держави). З урахуванням цього можна стверджувати, що виникнення правовідносин із суддею починається з моменту оприлюднення відповідного наказу.

Щодо вимог до кандидатів на посаду судді, зазначимо, що законодавством Німеччини для кандидатів на посаду судді передбачена здача двох державних іспитів, які складаються при наявності юридичної освіти та після проходження спеціального судового стажування. Крім того, кандидат на посаду повинен успішно скласти необхідні кваліфікаційні тестування. Як правило, ця процедура проходить в кілька етапів. Після закінчення університету студенти складають перший державний іспит, який приймається незалежною державною комісією при Міністерстві юстиції. У разі його успішного складання та отримання диплома бакалавра молодий фахівець направляється на обов'язкове стажування протягом двох років у судах у цивільних або кримінальних справах, прокуратурах, адміністративних установах, нотаріальних конторах та інших організаціях, де він одночасно зі стажуванням отримує також зарплату. Після успішного складання другого державного іспиту юрист без додаткових допускних іспитів має право обрати будь-яку юридичну професію, в тому числі, наприклад, судді, прокурора або адвоката¹³.

Як показує німецька практика, близько 80 % стажистів успішно складають іспити. Критерії та вимоги до іспитів визначаються кожною Федеральною землею самостійно. Як правило, реальний шанс бути призначеним державним суддею або прокурором мають тільки ті, хто отримав високі оцінки на обох державних іспитах¹⁴. Зазначимо, що згідно зі ст. 33 Конституції Німеччини кожен німець має рівне право претендувати на заняття будь-якої громадської посади відповідно до своєї придатності для її виконання, професійних знань та вмінь¹⁵.

Приклад Франції суттєво відрізняється у цьому питанні. Слід зазначити, що претендувати на посаду судді може особа, яка відповідно до Закону Франції «Про статус магістратури» 1958 р. закінчила Національну школу магістратури та отримала відповідну освіту¹⁶. Підкреслимо, що Національна школа магістратури була створена в 1958 р. і розташована в м. Бордо (Франція). Французькі випускники університетів після

закінчення 4-річної освіти в університеті, які отримали диплом бакалавра, або, при певних умовах, особи, які пропрацювали в якості цивільних або приватних службовців у сфері судової системи не менше восьми років, допускаються до іспиту на конкурсній основі для вступу до магістратури. Існує віковий ценз навчання, тобто особа може вступити в магістратуру з двадцяти п'яти до сорока років з обмеженням можливості складання вступних іспитів (усього три спроби).

На території Франції усі особи, які обрали для себе право в якості майбутньої основної професії, отримують різну підготовку під час навчання. Звичайно, всі напрями юридичних професій, такі як судді, адвокати, прокурори, нотаріуси проходять спільний чотирирічний курс навчання, після завершення якого, в разі успішної здачі кваліфікаційних іспитів, вони стають ліцензіатами права (франц. *Licence en droit*). Ті особи, які виявили бажання стати суддями, складають додатковий іспит, що проводиться державною комісією. У разі успішної здачі цього іспиту вони отримують право відвідувати Національну школу магістратури в Бордо¹⁷. Водночас Законом Франції «Про статус магістратури» 1958 р. закріплено перелік вимог, висунутих до кандидата, зокрема для того, щоб вступити в Національну школу магістратури потрібно: диплом національного зразка про вищу освіту; громадянство Франції; високі моральні якості, дієздатність; дотримання згідно із законом обов'язків за призовом в армію; відповідність встановленим умовам щодо фізичної придатності і задовільний стан здоров'я¹⁸. Таким чином, слід зазначити, що відбір кандидатів у судді починається вже на стадії їх прийому до навчального закладу для отримання відповідної освіти. Пов'язано це з тим, що не кожен студент може вступити до Національної школи магістратури, а лише той, хто відповідає встановленим вимогам. Такі вимоги вже свідчать про те, що підготовку на посаду судді будуть проходити особи, які вже мають певні знання та досвід у галузі права. Крім того, доволі складні вступні іспити також виступають однією із ступенів початкового відбору кандидатів на посаду судді.

Також окремо слід зазначити, що студенти Національної школи магістратури можуть брати участь у судовій діяльності, однак без права підпису (наприклад бути помічником), а також отримувати державне утримання. Разом із тим на них покладається зобов'язання зберігати службову таємницю. Перед початком їх участі в роботі суду вони приймають присягу перед апеляційним судом. Тобто, можна стверджувати, що уже на даному етапі стажування на молодих фахівців поширюються ті ж вимоги, що й до суддів загалом.

Після проходження навчання кандидати на посаду судді проходять стажування в органах правосуддя, яке триває протягом чотирнадцяти місяців. Перед фінальним етапом навчання слухачі школи складають заліки та кваліфікаційний іспит і на підставі отриманих балів, а також з урахуванням результатів стажування, отримують список запропонованих посад. Після того, як вони зроблять свій вибір, їх розподіляють на групи. Такий розподіл відбувається на основі обраної ними спеціалізації. По завершенню курсу випускник проходить стажування в судових установах на тій посаді, яку надалі буде займати.

Слід зазначити, що коли термін навчання добігає кінця, всі слухачі конкурують на рівних умовах в процедурі включення їх до переліку осіб з метою просування по службі в суддівському корпусі, незалежно від того, в якому порядку вони були зараховані в школу магістратури. Кваліфікаційна комісія присвоює їм певну кваліфікацію. Копія списку прізвищ випускників надсилається Міністерству юстиції, який приймає рішення про публікацію його в Офіційному віснику.

Загалом модель навчання, прийнята у Франції, є доволі цікавою, зокрема інтерес становить наявність спеціального навчального закладу, який здійснює спеціалізовану підготовку суддів. У Німеччині такого єдиного навчального закладу немає. Крім того, вже сам процес надходження слухачів до Національної школи магістратури у Франції є первинним відбором кандидатів на посаду судді, оскільки особи, які бажають туди вступити, повинні спочатку відповідати вимогам, які висуваються до суддів, що є основою для встановлення з ними в подальшому трудових правовідносин.

Для України досвід розглянутих країн також може бути корисним. Так, наприклад, законодавство Німеччини передбачає для студентів обов'язкове стажування після чотирьох років навчання, яке є оплачуваним та відбувається протягом двох років. На нашу думку, такий досвід корисно запозичити для України. Звичайно, вітчизняним законодавством передбачена практика, однак вона є частиною навчального плану, здійснюється протягом встановленого часу та не оплачується. На нашу думку, такого терміну вкрай мало, щоб особа зрозуміла усі тонкощі роботи судді та оволоділа практичним досвідом. У цьому аспекті приклад Німеччини із дворічним стажуванням є позитивним та надасть змогу українським випускникам юридичних закладів вищої освіти зрозуміти сутність професії, оволодіти необхідними навиками та, у випадку, якщо стажування буде корисним для них, продовжити подальше навчання у магістратурі та працевлаштування у якості судді. Також корисним видається оплата стажування випускників, адже вона забезпечить нормальний рівень життя випускників та надасть їм змогу присвятити себе практиці цілковито, не відволікаючись на необхідність додаткового працевлаштування з метою підтримання гідного рівня життя.

Досвід Франції також є корисним для українських реалій. Як було зазначено раніше, відбір кандидатів на посаду судді у Франції відрізняється від загальноприйнятого. Згідно із законодавством цієї країни, суддями можуть стати тільки особи, які закінчили Національну школу магістратури та отримали відповідну освіту, а право на вступ в цю школу мають французькі випускники університетів, які отримали диплом бакалавра права. Цікавим уданому питанні є той факт, що після отримання диплома бакалавра, спеціаліста вступають на магістратуру на конкретну спеціальність, тобто майбутніх суддів, адвокатів, нотаріусів тощо, та отримують спеціальну освіту за свою майбутню спеціальність, а не загальною юридичною, як є місце на сучасному етапі в Україні. Вважаємо доречним використовувати досвід французької системи для реформування вищої

юридичної освіти в Україні. Після навчання протягом чотирьох років і отримання диплома в галузі правознавства випускникам необхідно вступати на магістратуру в вузькоспеціалізовані навчальні заклади, які діляться на вузькі галузі за напрямками підготовки: судді, прокурори, адвокати, які в свою чергу діляться на галузі права. Така вузькоспеціалізована підготовка повинна здійснюватися в стінах окремих навчальних закладів. Таким чином, за прикладом французької моделі повинні бути створені окремі заклади вищої освіти, які здійснюють підготовку магістрів тільки з однієї конкретної галузі права. Наприклад, можна створити кілька національних освітніх установ, що відповідають безпосередньо за підготовку майбутніх суддів з абітурієнтів, які отримали диплом бакалавра права. Керівництво цими вищими навчальними закладами слід покласти на Національну школу суддів України.

Важливим елементом у контексті виникнення трудових правовідносин із суддями може бути запозичення з французької моделі освіти тієї складової, що для вступу в Національну школу магістратури висуваються майже такі ж вимоги як до кандидата на посаду судді. Таким чином, слід зазначити, що відбір кандидатів у судді починається вже на стадії прийому до закладу освіти для отримання відповідної підготовки, а також студенти Національної школи мають право брати участь у судовій діяльності і їм виплачується державне утримання. Тобто, правовідносини між майбутнім суддею і державою починаються вже на стадії навчання.

На нашу думку, такий досвід може стати корисним і для України. По-перше, підготовка суддів буде здійснюватися у вузько спрямованій та спеціалізованій сфері. По-друге, під час навчання майбутні судді зможуть працювати в суді й навіть виступати помічниками судді, отримуючи при цьому заробітну плату і офіційне працевлаштування, що гарантує їх трудові права. Таким чином вони будуть не тільки вивчати теоретичні питання, а й підкріплювати їх чіткими практичними знаннями. По-третє, такий підхід вирішить питання щодо виникнення трудових правовідносин з кандидатом на посаду, оскільки такі правовідносини виникатимуть з моменту вступу в певний заклад освіти і в разі його успішного закінчення трудові правовідносини не припиняються, а переходять на новий рівень. Таким чином, протягом усього періоду навчання кандидат на посаду судді буде отримувати необхідний досвід, заробітну плату і соціальні гарантії.

Отже, можна стверджувати, що початок правовідносин із суддями у Німеччині та Україні фактично відбувається із моменту видання наказу Президента про призначення судді на посаду. У свою чергу, у Франції, не зважаючи на те, що судді призначаються Декретом Президента, однак, початок правовідносин із суддею починається уже на етапі вступу до Національної школи магістратури, адже до її абітурієнтів висуваються фактично ті ж вимоги, що й до суддів. На нашу думку, такий досвід доцільно запровадити і в Україні.

¹ Штих Т.В. Права та обов'язки судді як суб'єкта трудового права. *Форум права*. 2009. № 3. С. 686–690. URL: <http://www.nbuv.gov.ua/e-journals/FP/2009-3/09stvtcp.pdf>

² Grundgesetz für die Bundesrepublik Deutschland, 1949. URL: <https://www.gesetze-im-internet.de/gg/GG.pdf>

³ Там само.

⁴ Судебная система ФРГ. URL: <https://www.google.com.ua/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=14&ved=2ahUKEwjrlJ2TnfreAhWDiywKHb9xByUQFjANegQIAhAC&url=http%3A%2F%2Fzakonoposlusnik.narod.ru%2FReferat%2FPravo%2FReferat%2FSudnim.doc&usg=AOvVaw0LKajcWvcKFDiT1mjgWgLM>

⁵ Конституционные акты Франции. Полный текст Конституции 1958 года с изменениями, внесенными 23 июля 2008 года. URL: <https://worldconstitutions.ru/?p=138>

⁶ Ordonnance n°58-1270 portant loi organique relative au statut de la magistrature, 1958. URL: <https://www.legifrance.gouv.fr/affichTexte.do?cidTexte=JORFTEXT000000339259>

⁷ Конституція України. 1996. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр>

⁸ Там само.

⁹ The German Judiciary Act, 1972. URL: http://www.gesetze-im-internet.de/englisch_drigr/englisch_drigr.html#p0014

¹⁰ Как отбирают судей в Германии: всегда побеждают лучшие? URL: <https://euroua.com/europe/eu/10940-kak-otbirayut-sudej-v-germanii-vsegda-pobezhdayut-luchshie>

¹¹ Шафикова Г.Х. Регулирование труда судей в России и зарубежных странах. URL: http://dSPACE.susu.ru/xmlui/bitstream/handle/0001.74/18725/2017_334_patrakovaas.pdf?sequence=1

¹² Конституція України. 1996. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр>

¹³ Судебные органы зарубежных стран: учеб. пособ. / отв. ред. А.Б. Гафуров. Ташкент: Baktria press, 2014. С. 131.

¹⁴ Там само.

¹⁵ Grundgesetz für die Bundesrepublik Deutschland, 1949. URL: <https://www.gesetze-im-internet.de/gg/GG.pdf>

¹⁶ Ordonnance n°58-1270 portant loi organique relative au statut de la magistrature, 1958. URL: <https://www.legifrance.gouv.fr/affichTexte.do?cidTexte=JORFTEXT000000339259>

¹⁷ Судебные органы зарубежных стран: учеб. пособ. / отв. ред. А.Б. Гафуров. Ташкент: Baktria press, 2014. С. 139.

¹⁸ Ordonnance n°58-1270 portant loi organique relative au statut de la magistrature, 1958. URL: <https://www.legifrance.gouv.fr/affichTexte.do?cidTexte=JORFTEXT000000339259>

Резюме

Кочкова Г.В., Дей М.О. Критерії до кандидатів та правове регулювання виникнення трудових правовідносин із суддею: досвід Німеччини та Франції.

У статті проаналізовано особливості виникнення правовідносин із суддями відповідно до законодавства Німеччини та Франції та запропоновані моделі, які будуть корисними для запровадження в українській судовій та освітній системах.

Ключові слова: судді, судова система, трудові права суддів, виникнення правовідносин із суддею.

Резюме

Кочкова А.В., Дей М.А. Критерии к кандидатам и правовое регулирование возникновения трудовых правоотношений с судьей: опыт Германии и Франции.

В статье проанализированы особенности возникновения правоотношений с судьями в соответствии с законодательством Германии и Франции и предложены модели, которые будут полезными для введения в украинской судебной и образовательной системах.

Ключевые слова: судьи, судебная система, трудовые права судей, возникновение правоотношений с судьей.

Summary

Kochkova A., Dei M. Criteria for candidates and legal regulation of the emergence of labor relations with a judge: the experience of Germany and France.

The author analyzes the peculiarities of legal relations with judges in accordance with Germany and France laws and proposes models that will be useful for introduction in Ukrainian judicial and educational systems.

Key words: judge, judicial system, labor rights of judges, emergence of legal relations with a judge.

УДК 242.9:502.3/7

Г.В. МУЛЯР, О.С. ХОВПУН, Г.П. ШУСТ

Галина Володимирівна Муляр, кандидат історичних наук, доцент Академії праці, соціальних відносин та туризму

Олексій Сергійович Ховпун, кандидат юридичних наук, завідувач кафедри Академії праці, соціальних відносин та туризму

Ганна Петрівна Шуст, викладач Київського професійно-педагогічного коледжу ім. А. Макаренка

ПРАВОПОРУШЕННЯ У СФЕРІ ВИКОРИСТАННЯ ЗЕМЕЛЬНИХ РЕСУРСІВ ЯК ПІДСТАВА ПРИТЯГНЕННЯ ДО АДМІНІСТРАТИВНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ: ПОРІВНЯННЯ ЗАКОНОДАВСТВА УКРАЇНИ ТА СУСІДНІХ ДЕРЖАВ

Земельна реформа, що ніяк не може завершитися, мораторій на продаж земель, постійні оптимізації в системі органів управління України створюють сприятливі умови для порушення норм законодавства в сфері використання земельних ресурсів, що негативно позначається як на економічній ситуації держави, так і на екології.

Безспірно, земля відіграє неабияку роль, оскільки є основою життєдіяльності людини, джерелом задоволення першочергових її потреб, матеріально-просторовою базою існування держави, яка визначає суверенітет та межі реалізації влади. Водночас земля є невід'ємною складовою навколишнього природного середовища, сполучним елементом, без якого не можуть існувати інші природні ресурси та об'єкти. І хоча земля, як елемент навколишнього середовища, має необмежену дію в часі, проте вона здатна втрачати свої якісні властивості, які цінуються, мабуть, більше, ніж її кількість (площа). Саме тому держави приділяють велику увагу охороні земельних ресурсів, якими вони володіють у межах своїх територій.

Кожна держава, формуючи власну земельну політику, самостійно визначає своє ставлення до земельних ресурсів, межі та види юридичної відповідальності й порядок притягнення до неї. Усі країни є унікальними у своєму державотворенні; вивчення їхнього досвіду може бути дуже корисним, оскільки дає змогу поглянути на власні процеси крізь призму практичних результатів, запозичити вдалі ідеї і уникнути помилок.

Конституція України проголосила землі національним багатством, що перебуває під особливою охороною з боку держави¹. Проте цього недостатньо, необхідною умовою є дієвий механізм реалізації даної норми в житті.

Юридична відповідальність та охорона земель були об'єктом дослідження таких провідних вчених в галузі земельного та адміністративного права, теорії управління: В.Б. Авер'янова, В.І. Андрейцева, О.М. Бандурки, Ю.П. Битяка, А.Т. Комзюка, А.М. Мірошниченка, О.С. Мірошниченко, Ю.С. Шемшученка та інших. Проте питанню міжнародного досвіду у сфері притягнення до адміністративної відповідальності за правопорушення у сфері використання земельних відносин майже не приділялося.